

Найбільшого поширення набули дві основні форми лицарських ігор: парні і групові змагання. Поєдинок полягав в сутичці двох лицарів у повному озброєнні. Лицарі прагнули за допомогою гострого або тупого списа зіштовхнути, тобто вибити один одного з сідла. Звідси відбувається і назва турніру. Якщо «бодання» двох лицарів або їхня сутичка на рапірах закінчувалися безрезультатно, то змагання завершувалося силовою боротьбою. Нерідко вся гра складалася тільки з ряду святкових поєдинків.

Другою формою змагань була так звана турнірна гра і масова сутичка. Вона, зазвичай, починалася з використанням тупих списів і продовжувалася за домовленістю. Іноді і під час таких сутичок використовували гостру зброю. Не дивлячись на ретельно розроблені правила і міцні лати, масова сутичка була дуже небезпечною розвагою. Смертельні випадки, за винятком одного-двох, були наслідком не ран у результаті порізу або проколу зброєю, а результатом ударів і стусу мозку. Ще частіше бувало, що падаючі один на одного у величезному пилі і жарі людські тіла і коні здавлювали нагрудні лати тих, хто виявлявся під ними, і вони задихалися [3].

Отже, ми можемо зробити висновки, що розвиток фізичної культури не зупинився разом з відходом з історичної арени античності, з її культом краси і гармонійно розвиненого фізичного тіла. Саме ратна праця і прийняла на себе естафету підтримки та розвитку фізичної культури.

Література

1. Філь С. М., Худолій О. М., Малка Г. В. Історія фізичної культури: навчальний посібник / За ред. проф. С. М. Філя. Харків: ОВС, 2003. 160 с.
2. Пангелова Н. Є. Історія фізичної культури: навчальний посібник. К., 2007. 288 с.
3. Винничук О. Історико-педагогічні аспекти розвитку фізичної культури: навчальний посібник. Тернопіль: АСТОН, 2001. 404 с.

Мисник Д., студент групи 101-ФС

Національний університет

«Полтавська політехніка імені Юрія Кондратюка»

Науковий керівник:

к.фіз.вих., доцент кафедри фізичної культури та спорту Гета А. В.

Національний університет

«Полтавська політехніка імені Юрія Кондратюка»

ІСТОРІЯ РОЗВИТКУ ТА СТАНОВЛЕННЯ ФУТБОЛУ

Футбол – одна з найдавніших ігор людства. Невідомо, де і коли він з'явився. Архівні джерела, знайдені в Китаї та Єгипті, зокрема, зображення гравців з м'ячем, окремо м'ячі, дають вченим підстави стверджувати, що футбол був відомий людству задовго до нашої ери. Китайцям гра була відома ще понад 5000 років тому. Імператори вважали, що ця гра є важливим засобом військової підготовки. Згодом під назвою «Кемарі» футбол із Китаю

перекочував до Японії. Тут ця гра стала частиною чисельних релігійних обрядів, але широкого розповсюдження серед населення не набула [1].

Археологічні розкопки, проведені в Єгипті та стародавній Греції, а також архівні джерела засвідчують, що там футбол був досить поширеним. Так, він згаданий у всесвітньо відомій «Одісеї» Гомера. Ця гра була складовою частиною спартанського виховання юнаків, оскільки вимагала від її учасників прояву сили та елементів боротьби [1].

У стародавній Греції гра з м'ячем мала три назви: «Файнінда», «Гарпаціон», «Спіскурос». Після занепаду стародавньої Греції футбол під назвою «Гарпастум» стрімко завойовує римлян і особливо захисників імперії. Зміст гри полягав у перекиданні м'яча один одному так, щоб занести його за основні лінії половини майданчика суперників. Правила гри забороняли одному і тому самому гравцеві володіти м'ячем двічі до взяття воріт. За їх порушення м'яч передавався суперникам.

У Франції ця гра називалася «Soule», «Choule». Завдання гравців тут зводилося до того, щоб переміщувати м'яч від однієї лінії до другої. Боротьба за м'яч була безкомпромісною і навіть небезпечною. Тож і з'явилися королівські та парламентські укази про заборону гри, що призвело до тимчасового занепаду футболу.

В Англії найпопулярнішим видом розваги був «футбол натовпу». Ігри неорганізованих гуртів проводилися на майданах і вулицях міст, що паралізувало життя населення, завдавало великих збитків ремісникам та торговцям [1].

В Італії в часи Середньовіччя у «calcio» грали переважно у містах Флоренції та Падуї, але там уже існували деякі правила гри. Так, визначалася кількість учасників у команді, існували ворота, ставилися певні вимоги до розташування гравців, що вважається витокami тактичних систем гри. У 1863 році представники всіх створених до того часу футбольних клубів зібралися у Лондоні, щоб розробити єдині правила гри, але досягти згоди не вдалося, зате було створено Англійську футбольну асоціацію. Вже пізніше в цьому ж році було ухвалено перші єдині правила. У них було передбачено чисельний склад команд, розміри футбольного поля та воріт, гравцям заборонялося грати руками в межах штрафного майданчика (за винятком воротаря). Вони склалися з 13 пунктів. У перші правила постійно вносилися доповнення, поправки, нові параграфи. Однак в основному вони збереглися до наших днів. Створення Футбольної асоціації сприяло переходу від стихійного до організованого футболу [1].

Переворот у тактику футболу внесли дві команди міста Глазго. Їх гравцями у 1870 році під час гри вперше в історії було застосовано передачу м'яча. З тих пір футбол став командною грою. На жаль, прізвище футболіста, який вперше здійснив передачу м'яча, історії невідоме. Цей гравець, власне, і дав поштовх для розвитку і подальшого вдосконалення сучасної тактики гри [2].

Спорт, і, зокрема, футбол, в Україні почав розвиватися пізніше, ніж в країнах Західної Європи. Футбол, за деякими джерелами, прийшов у Миколаїв і

Київ одночасно, у 1901 році. Трохи пізніше в Харків, а на початку 1910 року і в Донбас. Слід відзначити, що в футбол тоді грали тільки іноземні службовці та іноземні моряки з кораблів, які перебували в портах України.

Бурхливо розвивався футбол у 1935 році у Києві, Харкові, Одесі, Дніпропетровську. Тоді збірна України обійшла професіонального суперника «Ред Стар Олімпік» з рахунком 6:1. Команда «Динамо» (Київ) завжди брала участь у вищій лізі, а в повоєнні роки вона стала тринадцяти разовим чемпіоном і дев'ятиразовим володарем Кубка радянського Союзу, Суперкубка Європи (1975), дворазовим – Кубка володарів Кубків країн Європи (1975, 1986).

Про високий рівень українського футболу свідчить також і те, що у вищій лізі Радянського Союзу в різний час виступали команди: «Динамо» (Київ), «Шахтар» (Донецьк), «Металіст» (Харків), «Дніпро» (Дніпропетровськ), «Чорноморець» (Одеса) та ін. [3].

Протягом багатьох років у міжнародних змаганнях основу національних збірних команд складали футболісти українських клубів. Досить згадати всесвітньо відомі прізвища таких гравців як Ю. Войнов, В. Мунтян, В. Пузач, В. Веремєєв, В. Банников, В. Колотов, О. Блохін, Л. Буряк та ін. О. Блохін (1975), І. Біланов (1986), А. Шевченко (2004) були визнані кращими футболістами Європи [3].

Весною 1992 року проводився перший незалежний чемпіонат України серед команд вищої, першої, другої та перехідних ліг. Титул першого переможця вибороли футболісти команди «Таврія» (Сімферополь). Тепер такі змагання відбуваються восени та навесні.

Чемпіонат України проводиться і серед юнацьких команд молодшого та старшого віку. Створено і юнацьку національну збірну команду України.

1997 рік став знаменитим у розвитку сучасного українського футболу. Україна першою із пострадянських країн і країн Східної Європи на державному рівні затвердила Цільову програму розвитку футболу. Основною метою цієї Програми було створення системи, що сприяла б гармонійному розвитку футболу в нашій державі [3].

Отже, футбол є одним з найпопулярніших видів спорту серед населення України та всього світу.

Література

1. Барсук О. Л., Кудрейко А. И. Страницы футбольной летописи. Минск: Польша, 2017. 122 с.
2. Воскресенский Б. М., Кулибабенко С. И. Футбол в фалеристике, датах и событиях. К.: Молодь, 2020. 314 с.
3. Вихров К. Л. Знакомство с футболом. К.: Реклама, 2013. 211 с.